

8 Bilagor

8.1 Insatser och åtgärder inom transporter och fysisk planering

- a. Insatser och åtgärder som syftar till **kunskapsöverföring** mellan länets aktörer:
  - Utbildningar om ruttoptimering inom hemtjänst och samordnad varudistribution (Kronoberg, Dalarna, Jämtland, Jönköping, Skåne, Blekinge, Gävleborg, Södermanland, Örebro)
  - Fokus på effektivisering av skolskjutsar och resepolicyer för kommuner (Stockholm)
  - Seminarier och workshops om transportsnål fysisk planering och energismart och hållbar samhällsplanering (exempelvis Blekinge, Skåne, Västra Götaland, Dalarna, Östergötland, Södermanland)
  - Klimat och godstransporter (Östergötland)
  - Effektiva fordonsflottor (Örebro)
  - Hållbara vägtransporter och åtgärdsdiskussion om fossiloberoende fordonsflotta (Halland)
  - Transporters utsläpp och energianvändning (Dalarna)
  - Hållbara transporter (Södermanland)
  - Resfria möten (Dalarna, Gävleborg)
  - Pendlingsfrågor och effektivare resor (Värmland, Örebro)
  - Ökat resande med kollektivtrafik (Västmanland, Örebro)
  - Laddhybridbussar (Västerbotten)
- a. Insatser och åtgärder som handlar om att **lyfta energi- och klimataspekter i fysisk planering**:
  - vägledning för kommuner och klimataspekter i fysisk planering (Västmanland, Dalarna)
  - projekt om metoder för att integrera energistrategiskt arbete och översiktlig planering (Västra Götaland)

- checklista för integrering av miljömål i fysisk planering, landskapsanalyser för ökat vindbruk (Gävleborg)
- utveckla planeringsinstrument med hänsyn till miljömål (Skåne)
- riktlinjer för energi- och klimathänsyn i översikts- och detaljsplanering (Västerbotten)
- kompetensutveckling om bland annat vindkraft, biogas och energi i fysisk planering (Västra Götaland, Värmland)
- energifrågor i yttrande om länstransportplan (Kronoberg)
- redogörelse av aktuella översiktsplaner (Södermanland)
- samarbete om hållbar stadsplanering i storstadsregioner (Stockholm)
- pendling mellan regionala noder (Stockholm)
- framtagning av regional cykelplan (Stockholm)

b. Insatser och åtgärder som är av en mer **analytisk karaktär**:

- potentialstudie av biogas i sydost (Kronoberg)
- strategi för biogas till fordon (Kronoberg, Blekinge)
- handlingsplan för biogas till fordon (Kronoberg, Blekinge), Energideklaration för fordonsflotta i kommunernas hemtjänst (Blekinge)
- förstudie om godstransporter (Östergötland)
- förstudie om elfordon (Blekinge)
- utredning regionalt mobilitetskontor (Västra Götaland)
- studie om laddinfrastruktur för elfordon (Halland)
- förstudie om energieffektiva persontransporter i Småland (Jönköping)
- styrmedel och verktyg för energieffektivisering (Kalmar)

c. **Insatser och åtgärder som är mer ovanliga** är exempelvis:

- vägledning kring inköp och leasing av fordon och transporter (Dalarna, Södermanland)
- forsknings- och utvecklingsprogram för hållbart samhällsbyggande (Norrbotten).

- d. Insatser och åtgärder som inriktas på att **bistå andra aktörers** energi- och klimatarbete såsom Regionförbund och Energikontor:
- samverkan kring elladdinfrastruktur (Västra Götaland, Gotland),
  - utbyggnad av gasnät i västra Blekinge (Blekinge),
  - Electric Car Region, (Gävleborg)
  - transportprojekt inom Regionförbund (Dalarna, Gävleborg)
- e. Insatser och åtgärder i form av **nätverksarbete**, samordning och deltagande i nätverk:
- nätverk för kommuner och landsting om energieffektivisering inom ramen för energieffektiviseringsstödet (exempelvis Kronoberg, Västmanland)
  - nätverk för kommunala fordonsfrågor (Västra Götaland)
  - transportansvariga (Skåne och Halland)
  - godstransportråd (Östergötland)
  - hållbart resande i samarbete med Region Gävleborg (Gävleborg)
  - elbilsnätverk (Dalarna)
  - kommundnätverk om fysisk planering (Örebro)
- f. Insatser och åtgärder där länsstyrelserna **bistår med finansiering**:
- seminarier om vätgas (Halland),
  - kartläggningar om tjänste- och pendlingsresor (Västra Götaland),
  - tunga transporter (Dalarna),
  - samordnad varudistribution (Stockholm),
  - kompetenshöjande projekt om transportcentraler (Skåne),
  - Urbana stationssamhällen (Västra Götaland),
  - resfria möten (Dalarna, Jämtland),
  - cykelfrämjande åtgärder (Jämtland, Södermanland),
  - biodrivmedel (Värmland)
  - modell för miljöbedömning vid detaljplanering (Östergötland),
  - analys av kommunala energiplaner (Östergötland),
  - utveckling av vindkraftspolicy för kommun (Västmanland).

g. Insatser och åtgärder genomförs även i olika **events**:

- Öresund Electric Car Rally (Halland)
- Green Cars Rock Miljöbilsmässa (Blekinge)
- Transportveckan (Värmland)

8.2 Insatser och åtgärder inom bostäder och lokaler

- a. Insatser och åtgärder som syftar till **kunskapsöverföring** mellan länets aktörer:
  - Kunskapshöjning om klimatsmart idrott (Skåne)
  - Broschyr till handlare om att sänka energikostnaderna (Dalarna)
  - Transportplanering i hemtjänsten (Skåne)
  - Energieffektivisering i storskaliga hyreshusområden (Stockholm)
  - Utbildning och kompetensstöd för energismarta kommunhus, skolor, förskolor respektive kyrkor (Västra Götaland)
  - Utbildningar i livscykelkostnadskalkylering (LCC) vid upphandling är relativt vanligt förekommande (Gävleborg, Dalarna, Halland, Kronoberg, Skåne, Stockholm, Södermanland, Västmanland)
  - Utbildningar kring energieffektivisering i fastigheter och klimatsmart byggande, men även samordning av nätverk och bidrag med finansiering förekommer
- b. Insatser och åtgärder i form av **nätverksarbete**, samordning och deltagande i nätverk:
  - Exempelvis samordning av energieffektiviseringsnätverk av kommuner (exempelvis Kronoberg, Norrbotten, Västerbotten, Skåne, Södermanland, Värmland)
- c. Insatser och åtgärder som är av en mer **analytisk karaktär** sker i viss utsträckning:
  - Förstudie kring energibesparing i kulturhistoriskt värdefulla byggnader (Gotland, Örebro)
  - Vägledning/verktyg för energieffektivisering i idrottsanläggningar (Södermanland, Örebro)
  - Kartläggning av potentialer och aktörer i sektorn (Värmland)
  - Faktaunderlag om potential för minskade utsläpp till 2050 från bostäder/fastigheter (Östergötland)
  - Förstudie om energieffektivisering i privata fastighetsägares fastigheter (Västra Götaland).

d. **Insatser och åtgärder som är mer ovanliga** är exempelvis:

- Insatser riktade till särskilda teknik- eller energianvändningsområden
- I några fall har utbildningar kring energieffektiv belysning genomförts (Stockholm, Södermanland).
- I liten utsträckning finns också insatser kopplat till energiförsörjning, fjärrvärme och övergång till förnybar energi.
- Energifrågor i tillsynen är ovanliga (Värmland)

e. **Övriga** insatser och åtgärder:

- Utbildning i driftoptimering i fastigheter (Skåne, Gävleborg, Norrbotten, Södermanland, Värmland)
- Nätverk för hållbart byggande i kallt klimat (Västerbotten)
- Seminarium om renovering (Västerbotten)
- Seminarium om passivhus/lågenergihus (Kalmar, Värmland, Västmanland)
- Referensgrupp om lågenergihus (Östergötland)
- Hållbar serviceutveckling på landsbygden (Västernorrland)

8.3 Insatser och åtgärder inom industri

a. Insatser och åtgärder som syftar till **kunskapsöverföring** mellan länets aktörer:

- Informationsinsatser om energitillsyn och energikartläggningsstöd (Stockholm, Blekinge, Örebro)
- Energikartläggning i tillverkningsindustri (Jämtland)
- Energismarta lanthandlare (Dalarna)
- Energieffektivisering i industrin (Västra Götaland)
- Energieffektiva storkök (Västra Götaland)
- Energieffektiv belysning (Södermanland)
- Företagsrådgivning (Värmland)

b. Insatser och åtgärder i form av **nätverksarbete**, samordning och deltagande i nätverk

- Energieffektiviseringsnätverk för industri (Blekinge, Östergötland)
- Regional samverkan för storindustrin (Dalarna)
- Energismarta reningsverk (Västra Götaland)
- Green Planet Week om samverkan mellan industri och offentlig sektor (Värmland)
- Arbetsgrupp för Industrins olje- och gasanvändning (Värmland),

c. Insatser och åtgärder med fokus **kompetensutveckling och vägledning om energi och tillsynsarbete**:

- För miljöskyddshandläggare att arbeta med energitillsyn (Blekinge, Skåne, Östergötland, Dalarna, Värmland)
- Kompetensutveckling och samverkan mellan miljöinspektörer och energi- och klimatrådgivare för energitillsyn och energigenomgång (Västra Götaland)
- Energi i miljöprövning (Östergötland, Dalarna, Skåne), energitillsyn (Skåne, Dalarna)
- Vägledning till verksamhetsutövare (Dalarna)

- Synliggöra problem och möjligheter i företagens energianvändning i samband med tillsynsbesök och information om stöd för energieffektivisering (Värmland)
  - Tillsynskampanj om energieffektivisering vid miljöfarlig verksamhet (Uppsala),
- d. Insatser och åtgärder som är av en mer **analytisk karaktär** sker i viss utsträckning:
- Utredning av att bygga samman kommuners fjärrvärmenät (Örebro)
  - Kartläggning av industrins energianvändning (Skåne)
  - Kartläggningar om tillväxtpotential och kompetensbehov inom miljöteknik (Stockholm)
  - Energieffektivisering och utveckling av avfallshantering på kommunal nivå (Västra Götaland)
  - Om restvärme och ökad livsmedelsproduktionen från växthus (Kronoberg)
  - Potential/tillvaratagande av spillvärme/restvärme (Örebro, Blekinge, Östergötland, Skåne)
- e. Insatser och åtgärder där länsstyrelserna **bistår med finansiering**:
- Projekt med Energikontor om att arbeta med energi inom industri (Kronoberg)

8.4 Insatser och åtgärder inom förnybar energi

- a. Insatser och åtgärder som syftar till **kunskapsöverföring** mellan länets aktörer:
  - Seminarium om vindkraftens miljöpåverkan (Södermanland)
  - Temadagar och seminarier om solceller för fastighetsägare, kommuner, finansiella institut, branschen med flera (Stockholm, Örebro, Västmanland, Skåne)
  - Informationsprojekt om sol (Jämtland, Halland)
  - Förstudie samt anordnat en mäsas om affärsmöjligheter för solenergi (Östergötland).
  - Solmäsas för ökad kunskap och utbyggnad av solcellsanläggningar (Uppsala)
  - Samverkansprojekt för att öka kunskapen om biogasproduktion och -användning (Östergötland, Skåne, Kronoberg, Stockholm, Gotland, Västra Götaland, Västmanland, Halland, Norrbotten, Västernorrland).
  - Mäsas för att visa på affärsmöjligheter för biogas (Östergötland)
  - Konferens om det biobaserade samhället (Södermanland).
  - Seminarier eller nätverk rörande biogas (Västra Götaland, Jönköping, Dalarna, Örebro, Östergötland).
  - Kunskapsutbyte med olika aktörer för att öka användningen av restvärme i fjärrvärmenätet (Östergötland, Örebro)
- b. Insatser och åtgärder i form av **nätverksarbete**, samordning och deltagande i nätverk:
  - Nätverk kring vindkraft (Dalarna, Värmland, Västmanland, Gotland, Norrbotten)
  - Samverkan kring handläggning av vindbruksplaner (Västra Götaland, Jämtland, Värmland)
  - Nätverk om solceller (Dalarna)
  - Nätverk för att få fler aktörer att installera större solcellsanläggningar (Västra Götaland)

- c. Insatser och åtgärder som är av en mer **analytisk karaktär** är vanligt:
- Möjligheter för energilagring av el från vindkraft i kombination med solceller (Uppsala)
  - Förstudie om förutsättningarna att etablera ett testcenter för vindkraft (Norrbotten)
  - Planeringsunderlag och riktlinjer rörande förutsättningar för vind i översiktsplaner (Örebro, Jämtland, Västerbotten, Östergötland, Dalarna)
  - Kompetensstöd till kommuner rörande vindbruksplanering (Västra Götaland, Dalarna, Kalmar, Västerbotten)
  - Kunskapsunderlag för att visa på potentialen för ökad solenergiproduktion i länen (Stockholm, Blekinge, Dalarna, Västra Götaland, Gotland, Norrbotten)
  - Förstudie om spänningsproblematik vid storskalig solelproduktion (Gotland)
  - Kartläggning av potentialen för andra biobränslen och -drivmedel (Örebro, Blekinge, Norrbotten, Västernorrland, Norrbotten)
  - Framtagning av framtagandet av biogasstrategi (Kalmar, Halland, Norrbotten, Västerbotten)
  - Framtagandet av ett fysiskt planeringsverktyg för att möjliggöra en ökad biogasproduktion (Skåne)
  - Utredning av förutsättningarna för samordnad infrastruktur för förnybart fordonsbränsle (Stockholm).
  - Undersökning om potentialen av industriell spillvärme (Västmanland)
  - Undersökning om potential för spillvärme från Forsmarks kärnkraftverk (Uppsala).
  - Utredning av förutsättningarna för utvinning av geoenergi i centrala Jönköping och Huskvarna (Jönköping)
  - Utredning av förutsättningarna för geotermisk energipotential (Gotland)
  - Kartläggning av möjligheten att effektivisera befintliga vattenkraftverk (Örebro)
  - Underlätta för elproduktion till havs och bland annat tagit fram en förstudie för vågkraft och för havet som resurs för marin strömkraft (Västra Götaland)
- f. Insatser och åtgärder där länsstyrelserna **bistår med finansiering**:
- fördelningen av solcellsstöd (Stockholm, Halland).

- Stöd för biogasproduktion (Jämtland, Kalmar)
- Stöd för investeringar i biobränslepannor (Stockholm)
- stöd för anordnande av biogasseminarium (Kalmar)
- stöd till projekt inom skogsnärings energimöjligheter (Västra Götaland, Norrbotten, Västernorrland).

d. **Övriga insatser och åtgärder:**

- Ett par länsstyrelser uppger också att de deltagit i framtagandet av den nationella vindbrukskollen.

8.5 Insatser och åtgärder inom jordbruk och skogsbruk

- a. Insatser och åtgärder som syftar till **kunskapsöverföring** mellan länets aktörer:
- Biomassa från åker och skog i Västra Götaland (Västra Götaland)
  - Regional konferens och kompetensutveckling för lantbruksrådgivare (Västra Götaland)
  - Rådgivning för tillstånd om biogas och företagsbildning (Västra Götaland)
  - Greppa näringen (Västra Götaland, Västerbotten, Gotland, Västernorrland)
  - Klimateffekter från jordbruk och hur de kan minskas (Västernorrland)
  - Projekt om producent- och kundperspektiv i syfte att vara en samlande och pådrivande kraft för utveckling av förnybar energi från lantbruk (Västra Götaland)
  - Kompetenshöjande insatser om Skogsbränsle (Västernorrland)
  - Arrangerar och uppmuntrar jordbrukare att ta del av rådgivning med fokus på energi och klimat (Västernorrland)
  - Energi- och klimatfrågor inom skogsbruk (Östergötland)
  - Seminarium om användning av jordbruksmark (Östergötland)
  - Utbildning inom Greppa näringen där energi- och klimat lyftes (Östergötland)
  - Skogsbränsleseminarium (Värmland)
  - Utbildning och rådgivning om markhantering för minskade lustgasutsläpp (Värmland)
  - Främjande av effektivare användning av arbetsmaskiner (Uppsala)
  - Seminarium om produktion av energiskog (Södermanland)
  - Kompetensutveckling om markanvändning och minskad bränsleförbrukning (Örebro)
  - Kompetensutveckling inom sparsam körning (Örebro, Kronoberg)
  - Utbildning riktade till jordbruksföretag och utbildningsdagar om egen elproduktion om solceller (Halland)
  - Studieresor om solceller inom lantbruk och klimatcertifierat lantbruk
  - Främja biogasproduktion (Blekinge)
  - Klimatförändringar och hållbart lantbruk (Blekinge)

- Energieffektivisering av lantbruk genom prövning och tillsyn (Skåne)
  - Klimat och biologisk mångfald (Gotland)
  - Biobränsle från mittregionen (Västernorrland)
- b. Insatser och åtgärder som är av en mer **analytisk karaktär**:
- Statistikunderlag för befintlig och potentiell bioenergi
  - Energikartläggningar hos lantbrukare som komplement till energikartläggningscheckar (Örebro)
  - Förstudie om produktion av förnybara drivmedel (Jämtland)
  - Förstudie om biogasproduktion i östra Blekinge (Blekinge)
  - Jordbrukets klimatpåverkan (Dalarna)
  - Kartläggning av energianvändning inom jordbruk (Västmanland)
  - Främja energieffektivare användning av arbetsmaskiner (Uppsala)
  - Energismarta lantbruk i Jönköpings län (Jönköping)
  - Bioenergigårdar i ett nytt landskap för ökad produktion av bioråvara inom jordbruks- och skogssektorn (Västerbotten)
- c. Insatser och åtgärder i form av **nätverksarbete**, samordning och deltagande i nätverk:
- Landsbygdsnätverk med temagrupp för energi (Västra Götaland)
- Samarbete med LRF om jordbrukets klimateffekter och hur de kan minskas (Västernorrland)
  - Regional arbetsgrupp för metan- och lustgasutsläpp från jord- och skogsbruk (Värmland)
  - Mötesplats för bioenergi – kunskap och innovation (Halland)
- d. Insatser och åtgärder där länsstyrelserna **bistår med finansiering**:
- Projekt lokal odling och global klimatpåverkan (Stockholm)
  - Inversteringsstöd biogasanläggning (Jämtland)
  - Soldriven vedtorkning (Västmanland)
  - Stöd till byte från fossila bränslepannor till flis eller pellets pannor i växthus och för torkning av hö (Stockholm)

- Planering av odlingsförsök med biokol (Jönköping)

e. **Övriga** insatser och åtgärder:

- Integrering landsbygdsprogrammet – finansiering utbildning, finansiering av projekt för energi och klimatinvesteringar, samarbeten (Västra Götaland, Örebro, Södermanland, Kronoberg, Halland, Gotland, Skåne, Norrbotten)

8.6 Insatser och åtgärder inom beteende och konsumtion

- a. Insatser och åtgärder handlar främst om **kunskapsöverföring** mellan länets aktörer genom olika seminarier och informationsinsatser:
- Klimatfrågor (Västernorrland, Norrbotten)
  - Klimatkompensation (Västerbotten, Kalmar)
  - Miljömålsdag med fokus på klimat och mat (Kalmar)
  - Tidning om energi- och klimatarbete (Jönköping)
  - Klädbytaraktivitet (Södermanland)
  - Klimatsmart mat (Halland, Blekinge)
  - Miljökrav vid upphandling, hållbar upphandling (Halland, Värmland)
  - Klok konsument (Halland)
  - Studiecirklar om energi och beteendeförändring (Västmanland)
  - Designtävling om armaturer för LED-belysning (Gotland)
  - Hållbar upphandling (Dalarna, Östergötland)
  - Återbruk och konsumtion (Skåne)
  - Hållbar konsumtion (Östergötland)
  - Klimatsmart kalender till hushåll (Blekinge)
  - Utställning om minskad klimatpåverkan (Blekinge, Stockholm)
  - Klimatföreställning på skolor och för allmänhet (Blekinge)
  - Offentlig upphandling av livsmedel (Örebro)
  - Konsumtion på energi- och klimatdagarna (Örebro)
  - Upphandling av energieffektiva tjänster och varor (Stockholm)
  - Hållbar besöksnäring (Gotland)
  - Minskning av matsvinn (Uppsala)
  - Bostäder och vanor (Södermanland)
  - Klimatsmart mat i offentliga kök (Västmanland)
  - Integrera klimat- och energifrågor i Dalarnas grundskolors utbildning (Dalarna), uppstart av konsumtionsnätverk (Dalarna)
  - Främja ökning av cykling (Skåne)

- Upphandling och energi (Östergötland)
  - Minska offentliga kökens klimatpåverkan (Örebro)
  - Livsstil (Stockholm)
- b. Insatser och åtgärder som är av en mer **analytisk karaktär** är mer ovanliga:
- handlingsplan för ekokulinarisk kommun (Kronoberg)
  - jämställdhetsanalys av klimatpåverkande konsumtion, livsstil och makt (Västerbotten)
  - rapport om länsstyrelsens roll i arbetet med konsumtion (Dalarna)
- c. Insatser och åtgärder där länsstyrelserna **bistår med finansiering**:
- Projekt om hållbar konsumtion (Värmland)
  - aktiviteter med Omställningsrörelsen (Gävleborg)
  - lärarnätverk för hållbar utveckling, We Change, som drivs av ungdommar.se (Gävleborg)
  - utbildningsmaterial (Dalarna)
  - klimatsmart spel för barn och ungdomar (Skåne)
  - utbildning för lärare (Skåne)

8.7 Insatser och åtgärder inom miljödriven tillväxt

- a. Insatser och åtgärder om **kunskapsöverföring** mellan länets aktörer genom olika seminarier och informationsinsatser:
  - Kunskap och kompetens om klimat- och energifrågor (Uppsala)
  - Environmentally driven business development (Östergötland)
  - Hållbarhetsvecka (Västerbotten)
  - Seminarium om hållbarhet och affärer (Västerbotten)
  - Informationsinsats för länets politiker om hållbar utveckling med fokus på bland annat tillväxt (Västmanland)
  - Projekt om kunskap och vinster att arbeta med hållbar utveckling i sitt företag (Västernorrland)
  - Uniclean 2.0, ett projekt som syftar till ökad användning av teknik och processer som minskar miljöpåverkan (Västernorrland)
  - Utbildning om bland annat energieffektivisering för skånskt näringsliv (Skåne)
  - Regionala utvecklingsprojekt där klimat- och energifrågorna kopplas samman med regional tillväxt (Norrbotten)
  - Seminarium om hållbarhetsfrågor ur ett affärsperspektiv, cirkulär ekonomi och smarta materialval (Gävleborg)
- b. Insatser och åtgärder i form av **nätverksarbete**, samordning och deltagande i nätverk:
  - Seminarium med företrädare för länets näringsliv för att undersöka privata sektorns möjligheter och incitament i klimatarbetet (Stockholm)
  - Rådslag jämställd tillväxt (Stockholm)
  - Miljödriven tillväxt inom Energiintelligent Dalarna (Dalarna)
  - Kluster om innovationsfrämjande aktiviteter har påbörjat samarbete inom innovation och tillväxt (Dalarna)
  - Energy competence centre (Västmanland)
  - Utvecklingsforum med tema innovationsstöd (Örebro)
  - Klimatavtal med olika aktörer (Kronoberg)

- c. Insatser och åtgärder som är av en mer **analytisk karaktär**:
- Kartläggning av åtgärder med synergieffekter mellan minskad klimatpåverkan och hållbar tillväxt (Värmland)
  - Förstudie till Regionalfonder om tillväxtskapande hållbar samhällsplanering.
  - Deltagande i framtagning av Stockholmsregionens innovationsstrategi (Stockholm)
  - Erfarenheter om arbete med miljödriven tillväxt inom ramen för Pilotlänsupdrag (Dalarna)
  - Havsbaserad vindkrafts möjligheter för företag, utbildning och arbetsmarknad i Blekinge (Blekinge)
  - Rapport om goda exempel för hållbart näringsliv och affärsdriven miljöutveckling (Västerbotten)
  - Kartläggning av miljöteknikföretag i länet och vilket samhällsstöd de har behov av (Örebro)
- d. Insatser och åtgärder där länsstyrelserna **bistår med finansiering**:
- Upphandling av innovationsteknik (Uppsala)
  - Energimässa, Energi Öst (Östergötland)
  - Green Planet Week (Värmland)
  - Energiutmaningen (Värmland)
  - Samordning av stöd till små och medelstora företag som arbetar med miljöteknik (Västmanland)
  - Ireti-insitut i Västsverige för implementering av svensk teknik i färdiga systemlösningar för att tillgängliggöra teknik på nya marknader (Västra Götaland)
  - Utbildningsinsatser inom Miljöforum Halland (Halland)
  - Förstudie om lärande för hållbar utveckling (Jämtland)
  - Åre sustainability summit (Jämtland)
  - GreenTech visits, besöksmottagning för cleactechintressenter (Skåne)
  - Tillväxtfrämjande åtgärder (Skåne)

8.8 Insatser och åtgärder inom tvärsektoriellt arbete

- a. Insatser och åtgärder handlar främst om **kunskapsöverföring** mellan länets aktörer genom olika seminarier och informationsinsatser:
- Nyhetsbrev om miljömålsarbetet (Södermanland)
  - Projekt om EU2020 Going Local (Södermanland)
  - Årligt energiseminarium (Dalarna)
  - Klimatambassadörer (Västerbotten)
  - Konferens om projekt och projektfinansiering inom klimat- energi- och miljöområdet (Västerbotten)
  - Miljömålskonferens (Halland)
  - Miljömålsdag med energi- och klimattema (Västra Götaland)
  - Årlig energi- och klimatdag med bäring på flera olika sektorer (Örebro)
  - Årlig energidialog (Gotland)
  - Seminarium om samverkan kring regionala åtgärdsförslag inom miljömålsarbetet (Halland)
  - Tidning om energi- och klimatarbete (Jönköping)
  - Utställning om klimatförändringar och klimatpåverkan (Blekinge)
- b. Insatser och åtgärder i form av **nätverksarbete**, samordning och deltagande i nätverk:
- Arbete med regional samverkansorganisation, t.ex. klimat- och energiråd (Östergötland, Södermanland, Dalarna, Västerbotten, Halland, Västernorrland, Blekinge, Skåne)
  - Intern beredning inom olika områden, dialogmöten, workshops avseende klimat- och energiarbete (Östergötland, Värmland, Stockholm, Dalarna, Västerbotten, Gotland, Västra Götaland, Örebro, Halland, Blekinge, Norrbotten, Gävleborg)
  - Nätverk för bland annat kommunala energistrateger, miljöstrateger, kommunala miljöchefer, näringslivsutvecklare (Östergötland, Värmland, Södermanland, Stockholm, Halland, Västra Götaland, Örebro, Västernorrland, Norrbotten, Jämtland, Jönköping, Blekinge, Skåne)
  - Värmlands Klimatdagar (Värmland)
  - Dialoggrupp för miljö, energi och klimat i norra Sverige (Norrbotten)

- Energieffektiviseringsnätverk för kommuner och landsting (Östergötland)
  - Nätverksträffar som anordnas av Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning (LEKS)
  - Regionalt klimatinvesteringsprogram (Örebro)
- c. Insatser och åtgärder som är av en mer **analytisk karaktär**:
- Strategi för energieffektivisering (Uppsala)
  - Underlag till Sveriges Färdplan 2050 (Östergötland, Jämtland, Stockholm, Dalarna, Västmanland, Västra Götaland, Gotland, Halland, Blekinge, Kalmar)
  - Statistikunderlag om växthusgasutsläpp och energianvändning (Värmland)
  - Kartläggning av pågående åtgärdsarbete i länet (Södermanland)
  - Nulägesanalys (Södermanland)
  - Energibalans (Blekinge, Skåne)
  - Energiwebb Dalarna, verktyg för energistatistik (Dalarna)
  - Kartläggning av kommunalt energiarbete i samverkan med Energikontoret (Västra Götaland)
  - Forskningsprojekt om beslutsunderlag, verktyg och styrmedel för att nå ett klimatneutralt och konkurrenskraftigt Gävleborg 2050 (Gävleborg)
  - Medverkan i framtagning av den regionala utvecklingsstrategin (Kronoberg)
- a. Insatser och åtgärder där länsstyrelserna **bistår med finansiering**:
- Energikontorets deltagande i Energiintelligent Dalarna (Dalarna)
  - Klimatkommission Kronoberg i samverkan med Energikontor Sydost (Kronoberg)
  - Stöd till Framtidsvecka (Västernorrland)
  - Hyltes klimatismässa (Halland)
  - Konferens om hållbart ledarskap och produktion (Halland)
  - Utbildningar inom Arena Bioenergi (Halland)
  - Broschyr om hållbarhetsarbetet i Halland (Halland)

8.9 Ekonomisk redovisning för 2010-2014

Tabell 5. Ekonomisk redovisning avseende interna medel, 2010-2014²⁰.

Län	Kostnader 2010	Kostnader 2011	Kostnader 2012	Kostnader 2013	Kostnader 2014	Totala kostnader
Blekinge	560 401	523 354	814 350	1 177 300	1 548 000	4 623 405
Dalarna	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	5 000 000
Gotland	780 005	1 060 933	1 103 995	1 013 682	1 012 580	4 971 195
Gävleborg	562 242	1 199 963	1 230 963	850 723	981 573	4 825 464
Halland	774 000	979 000	1 143 000	887 000	682 000	4 465 000
Jämtland	44 845	820 243	942 470	1 385 555	715 164	3 908 277
Jönköping	605 402	1 012 792	1 106 813	914 932	854 744	4 494 683
Kalmar	532 737	1 617 828	1 180 088	1 310 704	752 178	5 393 535
Kronoberg	180 890	857 484	1 232 877	997 195	1 125 554	4 394 000
Norrbotten	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	5 000 000
Skåne	1 137 514	1 531 498	1 807 171	1 699 342	1 700 000	7 875 525
Stockholm	0	2 126 205	1 570 535	1 750 748	2 007 512	7 455 000
Södermanland	475 000	725 000	1 720 291	1 254 464	999 844	5 174 599
Uppsala	710 636	1 774 225	1 001 915	908 125	575 977	4 970 878
Värmland	801 000	1 202 000	938 000	813 000	1 014 000	4 768 000
Västerbotten	554 657	1 113 015	354 114	765 542	1 300 570	4 087 898
Västernorrland	455 000	1 330 000	970 135	929 143	570 963	4 255 241
Västmanland	850 374	850 441	808 835	1 039 097	771 752	4 320 499
Västra Götaland	1 375 775	2 534 040	2 086 000	1 366 991	1 815 443	9 178 249
Örebro	173 789	1 186 036	1 168 082	1 148 181	1 307 529	4 983 617
Östergötland	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	5 000 000
Summa:	13 574 267	25 444 057	24 179 634	23 211 724	22 735 383	13 574 267

²⁰ Med interna medel avses främst länsstyrelsernas arbete med strategisk samordning och ledning samt vidareutveckling och genomförande av regionala klimat- och energistrategier, såsom exempelvis lönekostnader.

Tabell 6. Ekonomisk redovisning avseende externa medel, 2010-2014²¹.

Län	Kostnader 2010	Kostnader 2011	Kostnader 2012	Kostnader 2013	Kostnader 2014	Totala kostnader
Blekinge	0	72 000	475 550	566 600	759 438	1 873 588
Dalarna	100 000	500 000	300 000	300 000	300 000	1 500 000
Gotland	0	600 000	335 000	275 000	300 000	1 510 000
Gävleborg	0	544 427	263 879	247 981	318 427	1 374 714
Halland	337 000	417 000	341 000	544 000	487 000	2 126 000
Jämtland	0	0	55 000	1 304 723	1 232 000	2 591 723
Jönköping	119 790	535 347	312 480	518 730	540 338	2 026 685
Kalmar	0	622 424	150 507	110 000	383 830	1 266 761
Kronoberg	100 933	352 420	519 378	998 773	316 150	2 287 654
Norrbotten	290 000	571 000	93 000	507 000	300 000	1 761 000
Skåne	59 708	1 671 280	525 115	501 000	562 000	3 319 103
Stockholm	0	1 275 000	500 000	270 000	1 500 000	3 545 000
Södermanland	0	589 400	121 139	426 170	295 044	1 431 753
Uppsala	128 055	190 700	241 376	589 760	379 316	1 529 207
Värmland	239 999	358 000	128 000	723 000	299 000	1 747 999
Västerbotten	96 933	638 793	572 617	496 497	607 262	2 412 102
Västernorrland	0	815 000	150 000	450 735	371 343	1 787 078
Västmanland	135 536	878 649	323 683	454 385	387 248	2 179 501
Västra Götaland	0	608 000	412 655	973 010	526 000	2 519 665
Örebro	0	611 937	194 602	120 000	589 844	1 516 383
Östergötland	175 000	406 000	75 000	525 000	279 689	1 460 689
Summa:	1 782 954	12 257 377	6 089 981	10 902 364	10 733 929	41 766 605

²¹ Med externa medel avses främst bidrag till andra lokala och regionala aktörers medverkan i vidareutvecklingen av arbetet med regionala klimat- och energistrategier, såsom exempelvis utlysningar till olika projekt med koppling till den regionala klimat- och energistrategin.

8.10 Länens klimat-, energihushållnings- och förnybartmål

Tabell 7. Energihushållnings-, förnybart- och klimat mål i olika län. Källa: Länsstyrelsens klimat- och energistrategier och rapporteringar. Energimyndighetens bearbetning

	Klimatmål	Energi- hushållnings- mål	Förnybartmål	Förnybartmål i transportsektorn
Blekinge	50 % mindre växthusgasutsläpp 2020//1990, per-capita max 3,5 ton produktions-baserade CO ₂ ekv/capita	-20 % energi-användning 2020//1990 samt sektorsmål	80 % förnybar energi 2020 samt tekniskspecifika mål	30 % av fordon drivs av förnybar energi 2020 samt sektorspecifika mål
Dalarna	Över 20 % mindre växthusgasutsläpp 2020//2005, nästan 70 % mindre växthusgasutsläpp 2050//2005, 2tonCO ₂ ekv/capita 2050 (konsumtion)	-25 % energiintensitet 2020//2005 utanför process-industrin, -50 % 2050 samt sektorspecifika mål	50 % förnybar energi 2020, 100 % förnybar 2050	Inget mål
Gotland	30 % mindre växthusgasutsläpp 2020//1990 utanför ETS och markuttag	-25 % energiintensitet 2020//2008 samt sektorsmål för sten och cement	50 % förnybar energi 2020 samt teknik- och sektorspecifika mål	10 % av personbilar kan drivas med förnybara bränslen eller el 2020
Gävleborg	20 % mindre växthusgasutsläpp 2020//genomsnittet 2007-2008	-25 % energiintensitet 2020//2008	+5TWh förnybar energi i 2020//2008	20 % förnybar energi i transportssektorn 2020
Halland	Inget regionalt mål, antagit det nationella målet	Inget regionalt mål, antagit det nationella målet	Inget regionalt mål, antagit det nationella målet	Inget mål
Jämtland	50 % mindre växthusgasutsläpp 2020//1990 samt delmål på väg	-30 % energiintensitet 2020//1990 samt mål för transportsektorn	Öka export av förnybar energi med 25 % 2020//1990, självförsörjande i 2050 med åtminstone 9TWh förnybar energi	20 % förnybar i bensin, 35% i diesel och 50% i kollektiv trafik 2020 samt tekniskspecifika mål
Jönköping	30 % mindre växthusgasutsläpp	-30 % energiintensitet	50 % självförsörjande	50 % av nya bilar och kollektivtrafiken

	2020//1990 utanför ETS, 10% mindre växthusgasutsläpp från transporter 2015//2002, 1tCO ₂ /capita 2050 (produktion)	2020//2008, mindre än 8TWh energi-användning i 2050 samt byggnads-specifika mål	2020 med sol, vind, kraftvärme och el samt byggnads-specifika mål	drivs med fossilfria drivmedel 2020, oberoende fordonspark av fossila bränslen 2030 samt specifika mål
Kalmar	50 % mindre fossil CO ₂ 2020//1990 samt sektorsmål	-20 % energiintensitet 2020//2007 samt byggnads-specifika mål	År 2030 är länets produktion av el från förnybara källor minst lika stor som konsumtionen av el samt andra mål	Inget mål
Kronoberg	2 ton fossil CO ₂ /capita 2020 (produktion), 35 % mindre fossil CO ₂ från trafik och arbetsfordon 2020//1990	-20 % el i byggnader och industri-processer 2020//1995	70 % förnybar energi 2020, självförsörjande med förnybar energi och exportinriktad 2050 samt mål om biogasproduktion	30 % förnybara fordonsbränslen inom vägtransporter 2020, användningen av fossila bränslen har upphört 2030 samt specifika mål
Norrbottn	Inget mål	Mindre energiintensitet 2020//2005 samt sektorsspecifika mål	+20% förnybar energi i 2020//2005 samt sektorsspecifika mål	10 % förnybar energi 2020
Skåne	30 % mindre växthusgasutsläpp 2020//1990 utanför ETS	-10 % energi-användning 2020//genomsnitt 2001-2005	+6TWh förnybar el i 2020//2002 samt mål om biogasproduktion	Inget mål
Stockholm	19 % mindre växthusgasutsläpp 2020//2005 utanför ETS och 30 % 2020//2005 inom ETS, 30 % mindre energirelaterade växthusgasutsläpp per capita 2020//2005 och 40 % 2030//2005	-20 % energintensitet 2020//2008	90 % förnybar energiproduktion i 2020 (spetslast-produktion oräknad), 100 % i 2030	16 % förnybar energi 2020
Södermanland	Inget regionalt mål, antagit det nationella målet	Inget regionalt mål, antagit det nationella målet	Inget regionalt mål, antagit det nationella målet	Inget regionalt mål, antagit det nationella målet
Uppsala	Mer än det nationella	Mer än det	Mer än det nationella målet	Mer än det nationella målet

	målet	nationella målet		
Värmland	Mer än riket 2020, klimatneutralitet 2030	-20 % energiintensitet 2020//2008	Andelen förnybar bränsleanvändning (exklusive el och fjärrvärme) ska öka, oberoende av fossila bränslen 2030 (för uppvärmning, värmeanvändning inom industrin, service och transporter)	Nationellt mål 2020, kvalitativt mål 2030
Västerbotten	27 % mindre växthusgasutsläpp utanför EU-ETS och markanvändning samt sektorsspecifika mål	Mål om egen verksamhet	Inget mål	Inget mål
Västernorrland	Kvalitativt mål (upphandling)	Kvalitativt mål	Kvalitativt mål	Kvalitativt mål
Västmanland	Samma som nationellt 2020 och 2050	-20 % energiintensitet 2020//2005-2008	50 % förnybar energi 2020	10 % förnybar energi 2020
Västra Götaland	40 % mindre växthusgasutsläpp 2020//1990 utanför ETS och 80% 2030, 6tonCO ₂ ekv per capita 2020 (konsumtion) och 2tonCO ₂ ekv 2030	-25 % energiintensitet 2020//1990	60 % förnybar energi 2020 och oberoende av fossil energi i 2030	Inget mål
Örebro	25 % mindre växthusgasutsläpp 2020//2005, 25 % transport 2020//2005, 35 % energitillförsel 2020//2005	-20 % energiintensitet 2020//2008 samt sektors-specifika mål	60 % förnybar energi 2020 samt sektors- och teknikmål	20 % förnybar energi 2020 samt sektorsmål
Östergötland	Minst 27 % mindre växthusgasutsläpp 2020//1990 samt sektorsmål	Sektors-specifika mål	Sektorsspecifika mål	Inget mål

8.11 Enkätfrågor till länsstyrelserna

PLANERING

1. Är Länsstyrelsen nöjd med utformningen av de instruktioner och stöd från centrala myndigheter som finns tillhanda för att arbeta fram en regional klimat- och energistrategi?

	5 - Mycket nöjd	4	3	2	1 - Inte alls nöjd	Vet ej/kan inte bedöma
Skrivelser i länsstyrelsernas Regleringsbrev	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Instruktioner från Energimyndigheten för stöd till länsstyrelser	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Stöd från centrala myndigheter	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Handledning för ansökan om stöd i e-kanalen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Annan instruktion eller annat stöd:

2. I vilken omfattning har Länsstyrelsen använt sig av följande underlag i arbetet med en regional klimat- och energistrategi?

	I mycket stor utsträckning	I stor utsträckning	I viss utsträckning	Inte i så stor utsträckning	Inte alls	Vet ej/kan inte bedöma
Statistik	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kartläggningar	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Potentialbedömning per sektor	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bidrag/input från aktörer i regionen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Annat, nämligen:

3. Hur har stödet till regionala klimat- och energistrategier använts till planering och framtagning av regional klimat- och energistrategi?

Stödet har använts till att ta fram underlag för att...

Utvärdera länets potential eller Business as Usual-scenarier när det gäller energihushållning. Är underlag togs fram: ☐ .....

Utvärdera länets potential eller Business as Usual-scenarier när det gäller tillförsel av energi från förnybara källor. Är underlag togs fram: ☐ .....

Annat underlag, ange vilket samt år det togs fram: ☐ .....

Stödet har inte använts till att ta fram underlag ☐

4. Bygger Länsstyrelsens nuvarande regionala klimat- och energistrategi på tidigare regionala strategier? (T ex klimat- och energistrategier som utarbetades innan 2010)

Ja, nämligen dessa strategier: ☐ .....

Nej, vi har inte tagit fram en regional klimat- och energistrategi innan 2010 ☐

Nej, vi har utarbetat en helt ny regional klimat- och energistrategi som inte bygger på tidigare klimat- och energistrategi ☐

5. Har målkonflikter och målsynergier identifierats som påverkat den regionala energi- och klimatstrategin? Om ja, har dessa analyserats och gett <I>avtryck</I> i energi- och klimatstrategin?

Ja, målkonflikter ☐

Ja, målsynergier ☐

Ja, både målkonflikter och målsynergier ☐

Nej, vare sig målkonflikter eller målsynergier ☐

Ange exempel på konflikter och synergier (exempelvis inom miljömålsarbetet) och på vilket sätt det har gett avtryck i den regionala energi- och klimatstrategin:

6. I vilken grad har Länsstyrelsen samarbetat med andra aktörer i utformningen av den regionala klimat- och energistrategin?

	I mycket stor utsträckning	I stor utsträckning	I viss utsträckning	I liten utsträckning	Inte alls	Vet ej/kan inte bedöma
Länsstyrelsen internt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Andra Länsstyrelser	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunal förvaltning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunala bolag	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Landstinget	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Regionförbund/kommunförbund	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Näringsliv	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det regionala energikontoret	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Intresseorganisationer och ideella föreningar	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Universitet/högskola/forskare	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Centrala myndigheter	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Allmänheten	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Andra, nämligen:	☐	☐	☐	☐	☐	☐

7. Hur har insatsområden prioriterats inom ramen för den regionala energi- och klimatstrategin? (Flera svar är möjliga)

Utifrån hinder för länets arbete med energiomställning och minskad klimatpåverkan, t.ex. brist på samverkan eller kunskap inom ett visst insatsområde. ☐

Utifrån utmaningar för länets arbete med energiomställning och minskad klimatpåverkan, t.ex. insatsområden där CO2-utsläpp är höga. ☐

Utifrån möjligheter för länets arbete med energiomställning och minskad klimatpåverkan, t.ex. att det finns engagerade samhällsaktörer inom ett visst insatsområde. ☐

Utifrån förutsättningar för länets arbete med energiomställning och minskad klimatpåverkan, t.ex. potential i naturresurser såsom skog, vatten och vind. ☐

Utifrån den regionala energi- och klimatstatistiken. ☐

Utifrån de regionala miljömålen. ☐

Annat, ange hur prioriteringar har gjorts: ☐ .....

Inga prioriteringar har gjorts inom ramen för energi- och klimatstrategin. ☐

8. Täcker målen i den regionala energi- och klimatstrategin in alla insatsområden som länet valt att prioritera?

Ja ☐

Nej ☐

Till viss del. Vänligen, specificera vilka: ☐ .....

Vet ej/kan inte bedöma ☐

9. Har länet beslutat om åtgärdsplaner eller motsvarande inom ramen för den regionala klimat- och energistrategin?

Ja, sedan år: ☐ .....

Nej ☐

Arbete pågår, sedan år: ☐ .....

Vet ej /kan inte bedöma ☐

**10. I hur stor utsträckning är åtgärder och insatser kopplade till det regionala klimat- och energistrategiska arbetet förankrade bland länets aktörer? **

	I mycket stor utsträckning	I stor utsträckning	I viss utsträckning	I liten utsträckning	Inte alls	Vet ej/kan inte bedöma
Länsstyrelsen internt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Andra Länsstyrelser	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunal förvaltning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunala bolag	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Landstinget	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Regionförbund/kommunförbund	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Näringsliv	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det regionala energikontoret	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Intresseorganisationer och ideella föreningar	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Universitet/högskola/forskare	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Centrala myndigheter	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Allmänheten	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Andra, nämligen:	☐	☐	☐	☐	☐	☐

11. Är organisationer/aktörer som deltagit i framttagandet av den regionala energi- och klimatstrategin ansvariga för delar av dess utförande?

- Ja, Samtliga. Ange
exempel: ☐ .....
- Mer än ca 75% av dem.
Ange exempel: ☐ .....
- Mer än ca 50% av dem.
Ange exempel: ☐ .....
- Mindre än 50% av dem.
Ange exempel: ☐ .....
- Nej, inga. ☐

12. I vilken grad är ditt läns målsättningar i den regionala klimat- och energistrategin är utmanande (per område)?

	5 - Mycket stor utmaning	4	3	2	1 - inte alls någon utmaning	Vet ej/kan inte bedöma
Minskade utsläpp av växthusgaser	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Förnybar energi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Energhushållning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Annat, nämligen:	☐	☐	☐	☐	☐	☐

13. I vilken grad är det troligt att nå de satta målsättningarna inom utsatt tid?

	I mycket stor utsträckning	I stor utsträckning	I viss utsträckning	I liten utsträckning	Inte alls	Vet ej/kan inte bedöma
Minskade utsläpp av växthusgaser	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Förnybar energi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Energhushållning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Annat, nämligen:	☐	☐	☐	☐	☐	☐

ATGÄRDER

14. Samarbetar Länsstyrelsen med andra aktörer i genomförandet av den regionala klimat- och energistrategin? Vänligen svara per område.

	Fysisk planering och energidistrib ution	Transpo rter	Energieffektivis ering	Förny bar energi	Jordbru k och skogsbru k	Beteend e och konsumt ion	Miljödr iven tillväxt	Vi har inget samarb ete
Länsstyrelsen internt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Andra Länsstyrelser	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunal förvaltning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunala bolag	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Landstinget	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Regionförbund/kommun förbund	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Näringsliv	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det regionala energikontoret	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Intresseorganisationer och ideella föreningar	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Universitet/högskola/for skare	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Centrala myndigheter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Allmänheten	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Andra, nämligen:	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

15. I vilken grad samarbetar Länsstyrelsen med andra länsstyrelser inom ramen för arbetet med regionala klimat- och energistrategier?

	I mycket hög grad	I hög grad	I viss grad	I liten grad	Inte alls	Vet ej/kan inte bedöma
Genom nationella nätverk som Länsstyrelsernas Energi- och Klimatsamordning (LEKS)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Genom nätverk där ett fåtal länsstyrelser ingår	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I projekt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Annat, nämligen:	☐	☐	☐	☐	☐	☐

UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

16. Är uppföljning och utvärdering planerad och/eller genomförd i de olika områdena?

	Ja, planerad	Nej, inte planerad	Ja, genomförd	Nej, inte genomförd	Vet ej/kan inte bedöma	Vi har ingen åtgärd/insats inom detta område
Fysisk planering och energidistribution	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Transporter	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Energieffektivisering	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Förnybar energi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jordbruk och skogsbruk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Beteende och konsumtion	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Miljödriven tillväxt	☐	☐	☐	☐	☐	☐

17. I vilken utsträckning har önskvärda resultat uppnåtts gentemot målsättningen?

	I mycket stor utsträckning	I stor utsträckning	I viss utsträckning	I liten utsträckning	Inte alls	Vet ej/kan inte bedöma
Minskade utsläpp av växthusgaser	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Förnybar energi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Energihushållning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Annat, nämligen:	☐	☐	☐	☐	☐	☐

18. I vilken utsträckning har samarbetsaktörer tagit del av uppföljnings- och utvärderingsresultat?

	I mycket stor utsträckning	I stor utsträckning	I viss utsträckning	I liten utsträckning	Inte alls	Vet ej/kan inte bedöma
Länsstyrelsen internt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Andra Länsstyrelser	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunal förvaltning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunala bolag	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Landstinget	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Regionförbund/kommunförbund	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Näringsliv	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det regionala energikontoret	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Intresseorganisationer och ideella föreningar	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Universitet/högskola/forskare	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Centrala myndigheter	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Allmänheten	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Andra, nämligen:	☐	☐	☐	☐	☐	☐

19. Hur kommunicerar Länsstyrelsen resultat och effekter av arbetet med den regionala energi- och klimatstrategin? (Flera svar möjliga)

Via Länsstyrelsens externa webbplats	☐
Via Länsstyrelsens Energi- och klimatsamordnings (LEKS) externa webbplats	☐
Via Länsstyrelsens nyhetsbrev	☐
Via debattartiklar	☐
Tillfällen då Länsstyrelsen erbjuder medialt utrymme	☐
Vid Länsstyrelsens möten med externa parter så nämns energi- och klimatarbetet	☐
Länsstyrelsens årsredovisning	☐
Konferenser	☐
Sociala medier, såsom Twitter och Facebook	☐
Annat, nämligen:	☐ .....

20. Nämn de tre främsta framgångsfaktorerna för att nå önskade målsättningar:

1	.....
2	.....
3	.....

21. Vilka är de fortsatt främsta hindren eller utmaningarna för Länsstyrelsens regionala klimat- och energistrategiska arbete?:

1	.....
2	.....
3	.....
4	.....
5	.....

22. Vilken är Länsstyrelsens främsta roll i länets arbete framöver med det regionala klimat- och energistrategiska arbetet?

---

23. Bör Länsstyrelsernas uppdrag vad gäller regionala klimat- och energistrategiska strategier förändras och i så fall hur?

---

24. Plats för övriga kommentarer

8.12 Intervjuguide Länsstyrelserna

Nyckelord: Hur, varför, berätta mera

Planering

Tillgång till statistik och potentialbedömningar

- Tillgång till statistik och potentialbedömningar – Är du nöjd med nuvarande tillgång eller behöver tillgång förbättras? Bli billigare? Mer enhetliga i landet?

Ambitionsnivå av mål

- Se enkätfråga om utmanande mål och genomförbarhet – hur kan mål vara väldigt utmanande och samtidigt genomförbara? Om inte genomförbara alternativt utmanande, varför och hur? Om genomförbara alternativt utmanande, varför och hur?
- Har synen på målens ambitionsnivå förändrats över tid? Om, varför och hur? Vad har påverkat ambitionsnivåerna i målen?
- Om målkonflikter och synergier har identifierats: hur då, berätta mer. Hur hanteras de?

Prioritering av insatsområde och/eller sektorer

- Varför har de gjort vald prioritering? Baserat på lokala förutsättningar?
- Berätta gärna hur prioriteringsarbetet fungerat. Vad har varit lätt? Vad har varit eventuella stötestenar? Kan ni ge exempel på vad som har prioriterats bort? (Har prioriteringar gjorts i tillräcklig grad?)

Prioritering av sektorer

- Varför prioriteras vissa sektorer? (Del av regional industripolitik etc?)

Utveckling av framtida styrning

- Borde länet i framtiden arbeta på samma sätt som idag? Finns det behov av mer statlig styrning? Hur skulle den i sådana fall ta sig uttryck?
- Borde styrningen utvecklas på något annat sätt?
- Finns det behov av utvecklat *stöd* ifrån staten? Om ja, vilket sorts stöd?

- Hur har länsledningen involverats i arbetet?

Genomförande

Utveckling av arbete över tid

- Hur har länsstyrelsens arbete utvecklats över tid? Vad kommer sig förändring av?

Samverkan

- Hur har länsstyrelsen samverkat med andra aktörer?
- Har samverkan utvecklats över tid?
- Saknas någon typ av aktör? Hur kommer det sig?
- Vad är responsen från andra aktörer? Om dåligt, försöker de påverka eller inte?
- Om skillnad mellan samarbete mellan aktörsgrupper, exempelvis allmänheten och näringsliv, varför? Hur kommer det sig?
- Ansvar per åtgärd, hur gick fördelningen till? Hur landade ni i den ansvarsfördelning ni har?
- Allmänheten – fråga och resonera. Hur involveras de? Borde de involveras mer? Förslag på hur?

Är de regionala klimat- och energistrategierna förankrade inte enbart hos länsledningen men också hos andra tunga regionala aktörers ledningsgrupper (Regionförbund och Energikontor exempelvis)? Har alla beslutat om samma strategi?

Påverkan inom Länsstyrelsen

- Har stödets användning spillt över till andra sakområden inom länsstyrelserna?
- Hur har stödet möjliggjort för intensifiering av att arbeta med energi och klimatfrågor inom miljöprövning och tillsyn, regional samhällsplanering, regionala tillväxtsfrågor och landsbygdsfrågor? Gärna samla upp goda exempel från dessa fyra sakområden som länsstyrelserna arbetar med. Kanske har något län arbetat mer med någon av de fyra, då fokusera på det?
- Har länsstyrelsen inkorporerat målen i länsstyrelsens verksamhet i andra sektorer? Om, hur. Om inte, varför?

Uppföljning och utvärdering

- Vad har stödet tillfört (som inte hade hänt annars)?
- Energieffektiviseringsresultat och minskad klimatpåverkan per område, vad har de följt upp? Vad visar resultaten (i stora drag)?
- Fråga om andra resultat såsom de resultatmål de själva satt upp.
- Vilka är de främsta lärdomarna och erfarenheterna?
- Fråga om goda exempel (inom område, metod, samverkan)
- Finns behov av enhetlig uppföljning i landet?

8.13 Intervjuguide Energikontor

- 1.a. Vilka är de viktigaste aktörerna att ingå i det regionala klimat och energistrategiska arbetet i länet?
- 1.b. Har länsstyrelsen samarbetat med dessa i planering av den regionala klimat- och energistrategin?
- 1.c. Har länsstyrelsen samarbetat med dessa i genomförandet av den regionala klimat- och energistrategin?
2. I vilken form har samarbetet skett i planering respektive genomförande? Anser du att samarbetet skett i tillräcklig omfattning?
3. I hur stor utsträckning är åtgärder och insatser kopplade till det regionala klimat- och energistrategiska arbetet förankrade hos det regionala energikontoret?
4. Är organisationer/aktörer som deltagit i framtagandet av den regionala energi- och klimatstrategin ansvariga för delar av dess utförande? Fokusera gärna på korta exempel, den exakta procentsatsen i sig är inte så viktig.
5. Finns en insats/åtgärdsplan kopplad till den regionala klimat- och energistrategin?
6. I vilken grad är länets målsättningar i den regionala klimat- och energistrategin utmanande (per område)?
7. I vilken grad är det troligt att nå de satta målsättningarna inom utsatt tid?
8. Finns något område du anser att det saknas mål inom?
9. Nämn de tre främsta framgångsfaktorerna för att nå önskade målsättningar:
- 10 Vilka är de fortsatt främsta hindren eller utmaningarna för Länsstyrelsens regionala klimat- och energistrategiska arbete?:
11. Vilken är Länsstyrelsens främsta roll i länets arbete framöver med det regionala klimat- och energistrategiska arbetet?

8.14 Om de länsvisa sammanställningarna

Enligt instruktion i länsstyrelsernas regleringsbrev rapporterade respektive länsstyrelse sitt arbete med regionala klimat- och energistrategier till Energimyndigheten den 31 januari 2015. Rapporteringen till Energimyndigheten bestod av två delar:

- Del ett. De länsvisa sammanställningarna ger information om arbetets utveckling, ambitionsnivåer och konkret resultat under perioden 2010-2014. Länsstyrelserna granskade sammanställningen av sitt arbete med regionala klimat- och energistrategier under 2010-2014.
- Del två. Länsstyrelserna gavs möjlighet att beskriva hur länsstyrelsen har arbetat med sitt uppdrag avseende energi- och klimatstrategier under år 2014. Länsstyrelserna gjorde detta genom att beskriva deras arbete kopplat till uppdraget att arbeta med regionala klimat- och energistrategier, som specificeras i länsstyrelsernas regleringsbrev.

Nedan presenteras hur materialet från dokument, enkät- och intervjusvar samt länsstyrelsernas rapportering har sammanställts i de länsvisa sammanställningarna.

Ambitionsnivåer

De regionala klimat- och energistrategiernas mål inom olika områden anges i den länsvisa sammanställningen. Målsättningar som specificeras i de regionala klimat- och energistrategierna har lyfts in i de länsvisa sammanställningarna. Länsstyrelserna gavs därefter möjlighet att resonera kring hur utmanande och nåbara målen är, exempelvis genom att presentera statistik som visar länets förutsättningar, potentialer, måluppföljning och befintliga åtgärder. Utöver att synliggöra länens utformning och nivå på klimat-, förnybart- och energieffektiviseringsmål synliggör tabellen även hur utmanande och nåbart målen bedöms vara. Det är svårt att bedöma om länsstyrelsernas målssättning är ambitiös utan att ha kännedom om länets särskilda problembild och förutsättningar. Tabellen nedan visar hur ambitionsnivåer presenteras för respektive län i de länsvisa sammanställningarna.

Utformning av tabellen över ambitionsnivåer i de länsvisa sammanställningarna

Län	Mål	Måluppfyllelse (länets bedömning om mål kommer att nås, om mål är utmanande och om åtgärder gett önskat resultat)
Klimat		
Energihushållning		
Förnybar energi		
Övriga mål ²²		

²² Exempelvis inom transport, fysisk planering, hållbar tillväxt, sysselsättning, samverkan, utbildning, demokratiskt engagemang, konsumtion, klimatanpassning, fossilt oberoende, självförsörjning.

Arbetets utveckling

Tabellen nedan visar hur arbetets utveckling har sammanställts och presenterats för respektive län. Materialet från dokument, enkäter och intervjuer har bearbetats utifrån olika aspekter som anges i tabellen. De aspekter som lyfts fram i tabellen är sådant som Energimyndigheten och Naturvårdsverket anser har varit framträdande i länsstyrelsernas uppdrag att arbeta med regionala klimat- och energistrategier såsom att utarbeta en regional klimat- och energistrategi, åtgärdsplan eller motsvarande och även arbeta för att följa upp arbetet.

Länsstyrelserna har sedan fått möjlighet att komplettera tabellen i sin slutrapportering till Energimyndigheten.

Utformning av tabellen över arbetets utveckling i de länsvisa sammanställningarna

Vision	Mål	Åtgärdsplan eller motsvarande	Prioritering	Potentialer	Statistik, uppföljning & utvärdering	Samverkan
Vision för den regionala klimat- och energistrategin	Mål-konflikter och synergier beaktas inom ramen för strategiarbetet	Länet beslutat om åtgärdsplaner eller motsvarande	Prioritering av insatsområden har gjorts utifrån exempelvis hinder,	Underlag som använts, såsom kartläggningar, potentialbedömningar avseende exempelvis energihushållning och produktion av förnybar energi, statistik, input från aktörer	Uppföljning är planerad och/eller genomförd för olika insatsområden	Samverkan i utformning av den regionala klimat- och energistrategin
Strategi beslutad av länsledning och eventuellt övriga regionala och lokala aktörer	Utmanande och nåbara mål Mål täcker de insatsområden som länet har valt att prioritera Integrering i övriga sakområden inom länsstyrelserna	Utgår från länets mål, utmaningar och möjligheter som specificeras i strategiarbetet Insatser och åtgärder är förankrade bland länets aktörer Ansvarsfördelning och tidssatta insatser och åtgärder	utmaningar, möjligheter, förutsättningar, regional energistatistik och miljömålen.		Det finns ett systematiskt sätt att följa upp energi- och klimatstatistik, exempelvis energibalanser Revidering av strategi och åtgärdsplaner Kommunikation av resultat och effekter genomförs	Samverkan i genomförande av den regionala klimat- och energistrategin Samverkan i uppföljning av den regionala klimat- och energistrategin

Konkret resultat

I de länsvisa sammanställningarna redovisar länsstyrelserna insatser och åtgärder inom åtta olika insatsområden; transporter och fysisk planering, bostäder lokaler inklusive service och handel, industri, förnybar energi och energidistribution, jordbruk och skogsbruk, beteende och konsumtion, miljödriven tillväxt samt tvärsektoriellt arbete. Denna indelning har använts baserat på att det är den indelning som Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning använder.²³

Samtliga länsstyrelser har blivit tillfrågade att ange alla insatser och åtgärder som genomförts inom ramen för länsstyrelsens arbete med regionala klimat- och energistrategier. Fokus var att länsstyrelserna skulle ange insatser och åtgärder som genomförts inom ramen för länsstyrelsens klimat- och energistrategiska arbete.

Tabellen nedan visar hur länsstyrelserna rapporterade insatser och åtgärder samt hur insatser och åtgärder presenteras för respektive län i de länsvisa sammanställningarna. I anslutning till tabellen har respektive länsstyrelse även angett beskrivningar om vilket konkret resultat som insatserna och åtgärderna har lett till per insatsområde.

Insatsområde	Åtgärd	År	Utbildning, kunskaps- överföring	Väg- ledning, verktyg	Nätverk	Deltagande i projekt	Finansiering
Transporter och fysisk planering							
Bostäder och lokaler inkl. service/handel							
Industri							
Förnybar energi och energidistribution							
Jord- och skogsbruk							
Beteende, konsumtion							
Miljödriven tillväxt							
Tvärsektoriellt arbete							

²³ Hänvisa till LEKS: hemsida där det anges insatsområden

8.15 Länsvisa sammanställningar

De länsvisa sammanställningar som respektive län har granskat och skickat in till Energimyndigheten den 31 januari 2015 presenteras i en sidobilaga, 8.15 Länsvisa sammanställningar.